

RÉSUMÉ.

Les crimes de guerre en Ethiopie et les violations des Droits de l'Homme

Pour la première fois depuis le Procès de Nüremberg et pour la première fois dans l'histoire de l'Afrique, des crimes de guerre et des violations du Droit International Humanitaire sont portés devant les tribunaux, à savoir les tribunaux **nationaux** en Ethiopie. Ces procès, en cours de préparation depuis 1992, sont intentés aux violateurs appartenant au régime communiste terroriste Derg qui a existé entre 1974 et 1991. Le Special Prosecutors Office - S.P.O. (= Bureau Spécial du Ministère Public) a été mis sur pied pour poursuivre les violateurs. Ce bureau a demandé à des experts juristes de Norvège, du Danemark, des Etats-Unis et d'Argentine de veiller à ce que les poursuites soient effectuées conformément aux règles du droit International. L'auteur a participé à ces travaux pendant trois mois en 1994.

L'Ethiopie, pays de culture ancienne, dispose d'un code pénal moderne reprenant des éléments des Conventions de Genève de 1949 et de la Convention sur le Génocide de 1948. Le code de procédure pénale est également assez moderne. Il date des années cinquante (Empereur Hailé Sélassié).

Plusieurs questions juridiques intéressantes ont été soulevées et résolues au cours des activités de conseil auprès du S.P.O. Tout d'abord, il fallait décider si le Code pénal national devait être appliqué seul ou conjointement avec ce qui est considéré être le code de droit coutumier international, qui a force obligatoire. Ensuite, la question de savoir si le type de guerre qui a sévi en Ethiopie permettait l'application des diverses Conventions (Genève, La Haye, le Génocide, les Protocoles de 1977 etc.) puisque toutes celles-ci présupposent une guerre **internationale** et non pas une guerre civile. Enfin, s'est posé le problème de l'extradition du leader Derg Mengistu du Zimbabwe ainsi que de celle d'autres leaders Derg qui ont quitté l'Ethiopie lorsque les troupes de la démocratie ont pris le pouvoir en 1991.

Les violations graves du Droit International Humanitaire commises en Ethiopie entre 1974 et 1991 sont souvent appuyées par des preuves écrites : protocoles, ordres, etc. Le nombre de preuves écrites et de documents qui ont pu être rassemblées par le S.P.O. est remarquable.

Enfin, l'article décrit le type d'avis et d'assistance juridique que l'auteur a pu fournir, en collaboration avec les 36 Procureurs de l'Etat au S.P.O. Certains exemples soulignent le caractère effroyable de la terreur qui a régné en Ethiopie sous le régime Communiste Derg. Sont également mentionnés la manipulation par les Derg des organismes luttant contre la famine ainsi que l'évacuation forcée de centaines de milliers de civils.

SAMENVATTING.

**Oorlogsmisdaden in Ethiopië
en schendingen van de mensenrechten**

Het is thans de eerste maal sedert de processen van Neurenberger en de eerste maal ook in de geschiedenis van Afrika dat oorlogsmisdaden en schendingen van het Internationaal Humanitair Recht worden berecht, meer bepaald door de nationale rechtscollèges in Ethiopië. Deze rechtszaken die reeds sedert 1992 worden voorbereid, worden aangespannen tegen degenen die de rechten hebben geschonden en tot het communistisch terreurregime Derg behoren dat tussen 1974-1991 aan het bewind was. Het Special Prosecutors Office - S.P.O. - (Bijzondere Dienst van het Openbaar Ministerie) werd ingesteld om de misdadigers te vervolgen. Deze dienst heeft deskundigen-juristen uit Noorwegen, Denemarken, de Verenigde Staten en Argentinië verzocht ervoor te waken dat de vervolgingen zouden plaats vinden met inachtneming van de voorschriften van het Internationaal Recht. De steller van het artikel heeft gedurende drie maanden, in de loop van 1994, aan deze werkzaamheden deelgenomen.

Ethiopië, land met een zeer oude cultuur beschikt over een modern strafwetboek waarin elementen zijn opgenomen uit de Conventies van Genève van 1949 en uit de Conventie betreffende de volkerenmoord uit 1948. Het Wetboek van Strafvordering is eveneens vrij modern. Het kwam tot stand in de vijftiger jaren (Keizer Haile Selassie).

Verskillende interessante juridische problemen werden te berde gebracht en opgelost gedurende de uitvoering van de adviesopdracht bij de S.P.O. Er diende vooreerst te worden beslist of alleen de bepalingen van het nationale strafwetboek dienden te worden toegepast dan wel of ook de voorschriften van wat wordt geacht het bindend internationaal gewoonterecht te zijn tegelijkertijd dienden te worden nageleefd. Vervolgens moest een antwoord worden verschaft op de vraag of the type oorlog dat in Ethiopië heeft gewoed in aanmerking kwam voor de toepassing van de verschillende Conventies (Genève, Den Haag, de Volkerenmoord, de Protocollen van 1977 enz.) aangezien die overeenkomsten allen uitgaan van het bestaan van een internationaal conflict en niet van een burgeroorlog. Tenslotte is er een probleem gerezen in verband met de eventuele uitwijzing van de Derg-leider Mengistu uit Zimbabwe alsook van nog andere Derg-leiders die Ethiopië hebben verlaten wanneer de legers van de democratie in 1991 de macht hebben in handen genomen.

De zeer zware overtredingen van het Internationaal Humanitair Recht in Ethiopië tussen 1974 en 1991 stoelen zeer dikwijls op schriftelijke bewijsstukken: protocollen, orders enz. De S.P.O. is erin geslaagd een merkwaardig aantal schriftelijke bewijzen en documenten in zijn bezit te krijgen.

Tenslotte beschrijft het artikel welke soort adviezen en welke soort rechtsbijstand de auteur heeft kunnen verlenen in samenwerking met de 36 Procureurs (van de Staat) van de S.P.O. Bepaalde voorbeelden tonen duidelijk aan hoe erg de terreur is geweest die onder het communistisch Derg-regime in Ethiopië heeft geheerst. Er wordt ook melding gemaakt van de wijze waarop de Derg de instellingen hebben beïnvloed die de hongersnood bestrijden en waarop honderdduizenden burgers verplicht werden naar andere plaatsen te trekken.

ZUSAMMENFASSUNG.

Die Kriegsverbrechen in Äthiopien und die Verletzungen der Menschenrechte

Zum ersten Mal seit den Nürnberger Prozessen und ertsmals überhaupt in der Geschichte Afrikas werden Kriegsverbrechen und Verletzungen des Humanitären Völkerrechts vor Gericht gebracht, in Äthiopien nämlich vor die **nationalen** Gerichte. Diese Prozesse, die schon seit 1992 in Vorbereitung stehen, werden gegen Rechtsbecher des kommunistischen Derg-Terrorregimes geführt, das von 1974 bis 1991 an der Macht stand. Das Special Prosecutors Office - S.P.O. - (= ein Sonderamt der Staatsanwaltschaft) wurde eingerichtet, um die Verbrecher zu verfolgen. Dieses Amt hat sachverständige Juristen aus Norwegen, Dänemark, den Vereinigten Staaten und Argentinien darum gebeten, darauf zu achten, daß die Strafverfolgung entsprechend den Regeln des Völkerrechts statsfindet. Der Autor hat 1994 drei Monate lang an diesen Arbeiten teilgenommen.

Äthiopien, ein sehr altes Kulturland, verfügt über ein modernes Strafgesetzbuch, in dem Elemente der Genfer Abkommen I von 1949 und des Abkommens über den Völkermord vom Jahre 1948 enthalten sind. Die Strafprozessordnung ist ebenfalls ziemlich modern und datiert van den fünfziger Jahren (Kaizer Hailé Sélassie).

Verschiedene interessante Rechtsfragen wurden zur Sprache gebracht und während den beratenden Tätigkeiten beim S.P.O. gelöst. Zuerst mußte entschieden werden, ob das nationale Strafgesetzbuch allein oder zusammen mit dem, was als Völkergewohnheitsrecht gibt und verbindlich ist, angewandt werden mußte. Danach mußte die Frage beantwortet werden, ob der Typ von Krieg, der in Äthiopien herrschte, die Anwendung der verschiedenen Konventionen (Genf, Den Haag, Völkermord, die Protokolle von 1977 usw.) zulasse, da alle diese einen internationalen Krieg und keinen Bürgerkrieg voraussetzen. Schließlich stellte sich das Problem der Auslieferung aus Simbabwe des Derg-Führers Mengistu sowie der anderen Derg-Führer, die Äthiopien verliessen, als die Truppen der Demokratie 1991 die Macht übernahmen.

Die schweren Verletzungen des Humanitären Völkerrechts in Äthiopien zwischen 1974 und 1991 werden oft anhand von schriftlichen Beweisen wie Protokollen, Befehlen, usw. belegt. Die Zahl der schriftlichen Beweise und Dokumente, die es dem S.P.O. zu sammelgelang, ist erstaunlich.

Zum Schluß beschreibt der Artikel welche Art von Rat und Rechtshilfe der Autor in Zusammenarbeit mit den 36 Staatsanwälten im S.P.O. imstande war zu leisten. Einige Beispiele heben den schrecklichen Charakter des Terrors hervor, der in Äthiopien unter dem kommunistische Derg-Regime geherrscht hat. Erwähnt werden ebenfalls die Manipulation des hungerbekämpfenden Organization durch die Derg sowie die Zwangsevakuierung von Hunder Hansenden von Zivilisten.

RIASSUNTO.

I crimini di guerra in Etiopia e le violazioni dei diritti dell'uomo

Per la prima volta dopo il processo di Norimberga e per la prima volta nella storia dell'Africa, dei crimini di guerra e delle violazioni del Diritto internazionale umanitario sono portate dinanzi a dei tribunali, i tribunali **nazionali** in Etiopia. Tali processi, in corso di preparazione dal 1992, sono intentati agli autori di violazioni appartenenti al regime comunista terrorista Derg, al potere dal 1974 al 1991. Lo Special Prosecutors Office - S.P.O. - (Ufficio speciale del pubblico ministero) è stato costituito per perseguire gli autori delle violazioni. Tale ufficio ha chiesto a giuristi esperti di Norvegia, Danimarca, Stati Uniti e Argentina di vigilare affinché i procedimenti siano condotti in maniera conforme alle regole del diritto internazionale. L'autore ha partecipato a tali lavori durante tre mesi nel 1994.

L'Etiopia, paese di cultura antica, dispone di un codice penale moderno che riprende degli elementi dalle Convenzioni di Ginevra del 1949 e dalla Convenzione sul Genocidio del 1948. Il codice di procedura penale è ugualmente assai moderno. E' stato emanato negli anni cinquanta (Imperatore Hailé Sélassié).

Numerose questioni giuridiche interessanti sono state sollevate e risolte nel corso delle attività del consiglio presso il S.P.O. Anzitutto, occorre decidere se il Codice penale nazionale doveva essere applicato solo o insieme a quelle che è considerato essere il codice di diritto consuetudinario internazionale, che ha forza obbligatoria. Inoltre, la questione di stabilire se il tipo di guerra che ha avuto luogo in Etiopia permetteva l'applicazione delle diverse Convenzioni (Ginevra, l'Aja, sul Genocidio, i Protocolli del 1977 ecc.) dal momento che tutte queste presuppongono una guerra **internazionale** e non una guerra civile. Infine, si è posto, il problema dell'estradizione del leader Derg Menghistu dallo Zimbabwe così come quella degli altri leader Derg che hanno lasciato l'Etiopia quando le forze armate democratiche hanno preso il potere nel 1991.

Le violazioni gravi del diritto internazionale umanitario commesse in Etiopia fra il 1974 e il 1991 sono spesso dimostrate da prove documentali: protocolli, ordini, ecc. Il numero di prove documentali che sono state accumulate dallo S.P.O. è notevole.

Infine, l'articolo descrive il tipo di suggerimenti e di assistenza giuridica che l'autore ha potuto fornire, in collaborazione con i 36 Procuratori di Stato dello S.P.O. Certi esempi sottolineano il carattere spaventoso del terrore che ha regnato in Etiopia sotto il regime comunista Derg. Sono ugualmente menzionate la manipolazione da parte del Derg degli organismi di lotta contro la fame nonché l'evacuazione forzata di alcune migliaia di civili.

RESUMEN.

**Crímenes de guerra en Etiopía
y violaciones de los Derechos del Hombre**

Para la primera vez desde el Proceso de Nuremberga y en la historia de África, se ha llevado a juicio los crímenes de guerra y las violaciones del Derecho internacional humanitaria. Estos pleitos cuya preparación prosigue desde 1992 se están entablando delante de tribunales nacionales en Etiopía contra los violadores, siendo miembros del régimen comunista terrorista Derg entre 1974 y 1991. El « Special Prosecutors Office » — S.P.O. — (= oficio especial del Ministerio fiscal) ha sido establecido con objeto de perseguir a los violadores. Este oficio ha pedido a los expertos juristas de Noruega, Dinamarca, los Estados Unidos y Argentina que ocupasen de que las actuaciones judiciales se desarrollasen conforme al Derecho internacional. En 1994 el autor tomó parte en estos trabajos durante tres meses.

Etiopía, país de antigua cultura, posee un código penal moderno que comprende elementos de los Convenios de Ginebra de 1949 y de los Convenios de 1948 para la prevención y la represión del crimen de Genocidio. El Código de procedimiento penal también es bastante moderno datando de los años cincuenta (el emperador Haile Selassie).

Varias cuestiones jurídicas interesantes se han planteado y solucionado durante los trabajos consultivos para el S.P.O. Primero hacía falta decidir si se iba a aplicar lo que se considera como el derecho consuetudinario internacional obligatorio. Segundo la cuestión de saber si el tipo de guerra que se proseguía en Etiopía permitía la aplicación de los diversos convenios (Ginebra, La Haya, Genocidio, los Protocolos de 77 etcétera) dado que todos presuponen una guerra internacional. En fin el problema de la extradición de Zimbabue del líder Derg Mengistú, así como de los demás jefes del Derg que salieron de Etiopía cuando las tropas de la democracia tomaban el poder en 1991.

Las graves violaciones del Derecho humanitario internacional perpetradas en Etiopía entre 1977 y 1991 se revelan a menudo a través de pruebas escritas como protocolos, órdenes, etcétera. El S.P.O. ha conseguido reunir un número notable de pruebas escritas y otros documentos.

Por último el artículo describe el tipo de consejo y asistencia jurídica suministrado por el autor en colaboración con los 36 fiscales actuando en el S.P.O. Algunos ejemplos destacan el carácter horroroso del terror que reinaba en Etiopía bajo el régimen del Derg. También menciona la manipulación por el Derg de los organismos de lucha contra el hambre así como la evacuación forzada de centenas de millares de civiles.

